

سرکوب و نقض حقوق بشر توسط رژیم حاکم بر ایران

انتشار بیانیه اتحادیه اروپا در انتقاد به ادامه نقض حقوق بشر در ایران
رادیو آلمان - یکشنبه 31 خرداد 1383- 20 ژوئن 2004

اتحادیه اروپا از ایران به خاطر ادامه نقض حقوق بشر در این کشور انتقاد کرد. در بیانیه ای که امروز یکشنبه از سوی ریاست شورای اتحادیه اروپا منتشر شد آمده است که اتحادیه اروپا "عمیقاً نسبت به تداوم و شمار بسیار زیاد موارد نقض حقوق بشر در ایران" احساس نگرانی می کند. در بیانیه اتحادیه اروپا که توسط سفارت ایرلند در تهران منتشر شده است گفته شده که به ویژه تبعیض علیه زنان، اعمال شکنجه و "فرهنگ بی مجازات ماندن" عوامل نقض حقوق بشر رسواکننده و نکوهش پذیرند. اتحادیه اروپا و ایران در روزهای بیست و پنجم و بیست و ششم خرداد ماه چهارمین دور گفتگوهای خود در باره حقوق بشر را در تهران برگزار کردند. بیانیه اتحادیه اروپا همچنین به نبود دستگاه قضایی ای مستقل و به کارگیری مجازات اعدام در ایران انتقاد کرده، به گزارشهایی اشاره می کند که نشان می دهند مجازاتهای بی رحمانه ای چون قطع اعضای بدن هنوز در ایران اعمال می گردند. افزون بر این پرداخته شده به اینکه در ایران حق آزادی عقیده و بیان از ژورنالیستها و دیگر منتقدان به دولت گرفته می شود. بیانیه اتحادیه اروپا همچنین به تبعیض علیه اقلیتهای مذهبی در ایران پرداخته و نیز گفته است که تقلبات انتخاباتی در ایران مانع از آن می گردد که مردم ایران بتوانند از حقوق دموکراتیک برخوردار باشند.

آصفی: ایران هیچ پیش شرطی را در مذاکرات با اتحادیه اروپایی نمی پذیرد
یکشنبه 31 خرداد 1383- 20 ژوئن 2004

خبرگزاری فارس: سخنگوی وزارت امور خارجه بیانیه ریاست ایرلندی اتحادیه اروپایی درباره چهارمین دور گفتگوهای حقوق بشری با جمهوری اسلامی ایران را غیر واقعی و بی ارتباط با مذاکرات تهران دانست و تاکید کرد: ایران هیچ پیش شرطی را در مذاکرات با اتحادیه اروپایی نمی پذیرد. به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از اداره کل اطلاعات و مطبوعات وزارت امور خارجه، حمید رضا آصفی گفت: این بیانیه غیر مرتبط با محتوای مذاکرات، نشانگر ظرفیت اندک اتحادیه برای پذیرش گفتگوهای صریح و شفاف است. سخنگوی وزارت امور خارجه با تاکید بر این که ایران هیچ پیش شرطی را در مذاکرات با اتحادیه اروپایی نمی پذیرد، اضافه کرد: دیدگاههای انتقادی شرکت کنندگان ایرانی نسبت به موارد متعدد نقض حقوق بشر و نادیده گرفتن حقوق اولیه اقلیتهای، تبعیض علیه مسلمانان، اسلام ستیزی و عدم رعایت حقوق مهاجرین در کشورهای اروپایی موجب ناخرسندی اتحادیه اروپایی شده است. سخنگوی وزارت امور خارجه افزود: هدف از این چند دور مذاکرات آشنایی با دیدگاههای مختلف حقوق بشری و ارتقای درک متقابل و احترام نسبت به سنتها و ارزشهای جوامع مختلف است و بدون تردید اتحادیه اروپایی از فرصت گفتگو با کشوری اسلامی و با پیشینه غنی فرهنگی و تمدنی تجارب بسیاری را باید بیاموزد. آصفی اضافه کرد: در این مذاکرات عدم حساسیت کافی اروپا نسبت به نقض مکرر حقوق بشر در سرزمینهای اشغالی فلسطین و عراق مورد انتقاد قرار گرفت و نگرانی شدید نسبت به بی تفاوتی غرب و غلبه نگرش ابزاری و سیاسی به مقولههای حقوق بشری صریحاً ابراز شد و شرکت کنندگان ایرانی تاکید کردند اروپا نباید صرفاً به صدور بیانیه کفایت کند، بلکه باید از تمام ظرفیت خود برای متوقف کردن جنایات رژیم صهیونیستی استفاده کند.

رویدادهای مهم بین المللی و منطقه ای موثر بر تحولات ایران

قدمی دیگر در راه دوستی دو قدرت اتمی جهان هند و پاکستان
رادیو آلمان - یکشنبه 31 خرداد 1383- 20 ژوئن 2004

گفتگوهای دو روزه کارشناسان کشورهای هند و پاکستان، درباره جلوگیری از بروز يك بحران اتمی، امروز یکشنبه، در دهلی نو به پایان رسیدند.

هر دو طرف به این توافق نظر دست یافتند که، يك خط تماس ویژه، یا به عبارتی يك "تلفن سرخ" بین وزارتهای امور خارجه دو کشور، مورد استفاده قرار گیرد. این مذاکرات همچنین در تدارک دیدار نمایندگان وزارتهای امور خارجه هند و پاکستان تلاش کردند، که قرار است، طی روزهای بیست و هفتم و بیست و هشتم ماه جاری ژوئن انجام پذیرد. گزارشگر صدای آلمان در باره جزئیات امر مینویسد:

ظهر امروز یکشنبه، مذاکرات ۲ روزه کارشناسان دو قدرت اتمی جهان، یعنی پاکستان و هند، درباره اقدامات اطمینان بخش در رابطه با سلاحهای هسته ای، نه تنها با دست دادن و لیخندها برای عکاسان، بلکه همچنین، با نتایج مشخص حاصله به پایان رسیدند.

هند و پاکستان اینک در این زمینه توافق نمودند که، یک خط تماس ویژه، یا در اصطلاح یک "تلفن سرخ" را بین وزارتهای امور خارجه هر دو کشور مورد استفاده قرار دهند. این خط تلفنی، که در حال حاضر بصورت دائم بین نیروهای نظامی اسلام آباد و دهلی ارتباط برقرار میسازد، از هم اکنون قرار است، تکمیل گردد. دو کشور مزبور قصد دارند، از بروز اختلافات جلوگیری کرده و خطرات ناشی از سلاحهای اتمی را کاهش بخشند.

علاوه بر این هیئتهای نمایندگی این کشورها، با این امر موافقت نمودند که، بر پایه تمديد يك پیمان منعقد شده دیرین، به آزمون سلاحهای اتمی خود اقدام نکنند، مادامیکه علائق ملی کشورهای هند و پاکستان تحت خطر نباشند. این توافق، در يك بیانیه مشترک قید شد، که امروز یکشنبه، در دهلی نو انتشار یافت. اعضای هیئت نمایندگان، جو این گفتگوها را "مطلوب و خواهان نتیجه" توصیف کردند. نتیجه حاصل از این گفتگوها، يك نشانه مثبت دیگر در جهت رفع تنش بین این دو کشور میباشد که، يك ممیز ۲ دهم میلیارد از مردم جهان در آنها زندگی میکنند.

فردا دوشنبه وزرای امور خارجه پاکستان و هند خورشید محمود کسوری و نتوار سینگ در حاشیه يك کنفرانس بین المللی در چین، به انجام مذاکرات سیاسی خواهند پرداخت. این نخستین دیدار اعضای عالیرتبه دولتهای هر دو کشور، پس از پیروزی انتخاباتی حزب کنگره هند در ماه مه گذشته میباشد. طی هفته آینده، دبیران کل وزارتهای خارجه دو کشور، درباره اختلافات کشمیر و دیگر امور امنیتی در جنوب آسیا به گفتگو خواهند نشست.

مواضع رژیم و جناحهای آن در مورد مهمترین تحولات ایران

نکاتی درباره سخنرانی اخیر رهبری

یکشنبه 31 خرداد 1383 - 20 ژوئن 2004

يك صاحب نظر درباره سخنان رهبري در دیدار با نمایندگان مجلس هفتم به سایت امروز گفت این سخنرانی دارای چند نکته مهم به شرح زیر بود:

01 مخالفت ایشان با "ذوب در ولایت" بود که از انتخابات مجلس پنجم در اسفند 74 تا کنون شعار جناح محافظه کار بود. اوج این شعار در زمان ریاست جمهوری آقای ناطق نوری بود و در "نامه ای به فردای" رئیس جمهور در اردیبهشت ماه سال جاری مورد انتقاد آقای خاتمی واقع شد. ضمناً نمایندگان در اولین نامه به رهبري، خود را ذوب در ولایت دانستند.

02 نفي الگوهاي ژاپن و چین نیز جالب بود که اولی توسط آقای حداد عادل مطرح شد و دومی را بسیاری از محافظه کاران مطرح کردند. طرح این الگوها انتظارات جامعه را بالا برده و این به سود مجلس نیست که با کمک مستقیم رهبري تشکیل شده است.

03 مخالفت رهبري با احزاب و فعالیت حزبی همچنان ادامه دارد. این در حالی است که حزب آبادگران به عنوان حزب رهبري از مزایای قدرت بهره مند است اما حاضر به پرداخت هزینه های فعالیت حزبی نیست. برای مثال حزب آبادگران هنوز اساسنامه، مرامنامه و اعضای شورای مرکزی خود را معرفی نکرده و منابع مالی خود را مشخص ننموده است، با وجود این این حزب از حمایت قاطع رهبري برخوردار است اما سایر احزاب مورد بی مهری واقع می شوند.

04 اتهام غیرمستقیم ایشان به نمایندگان مجلس ششم که چون دستشان آلوده بود، با مفساد اقتصادی مبارزه نکردند. حال آنکه اصلاح طلبان شعار مبارزه با مفساد اقتصادی را که پس از دوره آقای هاشمی رفسنجانی و در زمان آقای خاتمی مطرح شد، در مقابل شعار توسعه سیاسی و آزادی می کردند. اکنون هم از طرح این شعار مجدد نگران شده اند که نکند دوباره فرار است سناریوی جدیدی باشد که منتقدان و مخالفان محافظه کاران به اتهام مفساد مالی از کار برکنار شوند (مانند آقای کرباسچی).

اگر رهبري نگران سوء استفاده اقتصادی از بیت المال هستند خوب است مجموع مبالغی که شهرداری تهران در شش ماه گذشته در اختیار مساجد، معلمان، هیات های مذهبی، ... داده اند که تاکنون بیش از یکصد میلیارد ریال آن را رسماً اعتراف کرده اند، رسیدگی کند.

05 تشکر رهبري از کاهش امتیازات نمایندگان مجلس هفتم تعجب ناظران را برانگیخت. زیرا طبق اطلاعات منتشره مجموعه امتیازاتی که مجلس هفتم در چند روز گذشته به نمایندگان ارائه کرده بیش از مجلس ششم است. این در حالی است که محافظه کاران وعده داده بودند که به محض ورود به مجلس، حقوق خود را کاهش دهند، اتومبیل نگیرند، وجوه دیگری را که به مناسبت اجاره منزل و تلفن و ... قطع کنند یا کاهش دهند ولی هیچکدام را عملی نکردند.

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

نخست وزیر عراق تهدید به اعلام حالت فوق العاده کرد

یکشنبه 31 خرداد 1383 - 20 ژوئن 2004

نخست وزیر عراق امروز تهدید کرد در صورت ضرورت، در برخی از مناطق عراق حالت فوق العاده اعلام می کند.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از پایگاه شبکه خبرالجزیره، ایاد علاوی امروز شنبه در یک کنفرانس مطبوعاتی در بغداد، عناصر تخریبی از بقایا و بازماندگان رژیم صدام و عناصر بیگانه را عامل حوادث و عملیاتیهای خشونت بار در عراق دانست.

وی در این رابطه گفت: در مسیر نابودی این عناصر، یک کمیته وزارتی برای امنیت ملی تشکیل شده و ریاست آن را خود به عهده گرفته است. در این کمیته وزرای دفاع، کشور، خارجه، دادگستری، دارائی، مشاور امنیت ملی و مدیر دستگاه امنیتی عراق در آن عضویت خواهند داشت.

در همین رابطه علاوی تمامی دستگاههای امنیتی و ارتش را تحت امر خود اعلام کرد و گفت: در رابطه با بی ثباتی و ناامنی در عراق، استراتژی امنیت ملی در کابینه مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. نخست وزیر عراق گفت: اولویت ما تشکیل رهبری عراقی فعال و سیستم سیطره کامل است که به تکامل همه این نیروها منجر شود.

ایاد علاوی افزود: این استراتژی شامل تشکیل واحد های ویژه برای مبارزه با تروریسم، اولویت به آموزش و افزایش سطح آن است.

این نیروی ویژه با نام "گارد ملی" مأموریت دخالت سریع برای منع اجرای حملات تروریستی را برعهده خواهد داشت.

نخست وزیر عراق همچنین از تاسیس نیروی حفاظت از تاسیسات نفتی و خدمات، نیروی مرزبانی و نیروی حراست از سواحل در ارتش عراق خبر داد.

ادامه موج انفجار و ترور در شهرهای عراق

یکشنبه 31 خرداد 1383 - 20 ژوئن 2004

براساس آنچه که پلیس عراق به خبرگزاری فرانسه اعلام کرده است، بر اثر انفجار یک بمب دست ساز در نزدیکی پلی در شهر بغداد، دستکم 5 عراقی کشته و 10 تن دیگر مجروح شدند.

به گزارش خبرگزاری مهر، "رائد محمد" افسر پلیس عراقی درباره این حادثه گفت: این بمب دست ساز بر سر راه یک اتوبوس حامل کارمندان بانکی در نزدیکی پلی در مقابل بانک مرکزی منفجر شد که در نتیجه آن دو پلیس و سه شهروند عراقی کشته شدند و مغازه های تجارتي و خودروهای پارک شده خسارات دیدند.

بدوی خلیل یکی از شاهدان حاضر در صحنه گفت: ساعت 7 صبح امروز به وقت محلی صدای

انفجار مهیبی در بغداد شنیده شد پس از چند دقیقه همزمان با پروازهای کویترهای ارتش آمریکا برفراز منطقه، پلیس عراق در محل حادثه حاضر شد و تدابیر شدید امنیتی به اجرا گذاشت.

خبر دیگر اینکه، شیخ عز الدین البیاتی یکی از شیوخ عشائر و عضو شورای محلی تکریت امروز در جنوب شهر کرکوک به ضرب گلوله افراد ناشناس کشته شد.

سرلشگرانورامین فرمانده نیروهای دفاع شهری در کرکوک اعلام داشت: افراد مسلح خودرو حامل الشیخ البیاتی را در شهر "الطوز" واقع در 75 کیلومتری جنوب بغداد مورد حمله قرار دادند.

وی ساعت حمله را 8/30 دقیقه صبح امروز اعلام کرد و گفت: دو تن از همراهان این شیخ عشائر نیز به شدت مجروح شدند. در شهر بعقوبه در شمال عراق شرق بغداد شلیک گلوله خمپاره به یکی از مناطق مسکونی موجب کشته شدن دو عراقی شد.

منابع پزشکی و نظامی عراقی هم گفتند: یک زن و مرد عراقی در این حادثه که در نزدیکی مقر اصلی پلیس استان دیاله صورت گرفت کشته شدند.

مقتدی صدر در کنفرانس ملی عراق

بی بی سی - یکشنبه 31 خرداد 1383 - 20 ژوئن 2004

کمیته برپایی کنفرانس ملی عراق می گوید از مقتدی صدر روحانی تندرو شیعه برای شرکت در این کنفرانس که ماه آینده برگزار می شود دعوت خواهد کرد.

فواد معصوم رئیس این کمیته گفت دلیل دعوت از مقتدی صدر آن است که او روند تغییر ساختار نیروهای شبه نظامی خود را از نظامی به سیاسی آغاز کرده است.

قرار است در کنفرانس ملی عراق نزدیک به 1000 نفر از سراسر کشور دعوت شوند. آنگاه نمایندگان دعوت شده به نوبه خود به انتخاب اعضای شورای ملی کشور خواهند پرداخت که قرار است 100 عضو داشته باشد.

شورای ملی عراق که به دولت موقت مشورت خواهد داد تا زمان برگزاری انتخابات عمومی به کار ادامه می دهد و قدرت تصویب بودجه سال آینده را نیز خواهد داشت.

مقتدی صدر پیش تر ابزار تمایل کرده بود که دولت جدید عراق را بپذیرد.

پیش از این تحولات، نیروهای آمریکایی مضمم بوده اند که این روحانی شیعه را به اتهام قتل دستگیر کنند.

خشونت های تازه در عراق

در تازه ترین خشونت ها در عراق یک تفنگدار آمریکایی در عملیاتی در استان الانبار در غرب بغداد کشته شده است.

آمریکایی ها جزئیات بیشتری از حادثه ارائه نکرده اند.

از سوی دیگر، درگیری هایی بین نیروهای آمریکایی و عوامل نفوذی در سامره دست کم به کشته شدن 8 عراقی انجامید. چندین پلیس نیز در این درگیری ها زخمی شدند.

در تکریت یک عضو شورای محلی در یک حمله غافلگیرانه کشته شد.

در بعقوبه در شمال بغداد نیز دو نفر در اثر اصابت ترکش خمپاره کشته شدند.

قبل از آن، انفجار بمبی در نزدیکی بانک مرکزی بغداد یک نفر را کشت و چندین نفر را زخمی کرد.

نیروهای امنیتی عراق در مبارزه با تروریسم

در همین حال، ایاد علاوی، نخست وزیر دولت موقت عراق، اعلام کرده است که تشکیلات امنیتی این کشور به شکلی بازسازی می شود که بتواند مبارزه با تروریسم را محور اصلی کار خود قرار دهد.

آقای علاوی در گفتگو با خبرنگاران خواستار کمک بین المللی به اجرای برنامه بازسازی تشکیلات امنیتی کشور به خصوص دریافت تجهیزات لازم شد.

وی گفت که تا زمانی که نیروهای امنیتی عراق به توانمندی لازم دست یابند، این کشور همچنان به حمایت خارجی نیاز خواهد داشت.

وی به خصوص ابراز امیدواری کرد که کشورهای عرب و مسلمان در واکنش نسبت به قطعنامه اخیر شورای امنیت در مورد عراق به این کشور کمک کنند.

در قطعنامه شورای امنیت، آینده عراق و روند استقرار دولت دایم منتخب در آن کشور و همچنین مشارکت سازمان ملل و سایر کشورها در بازسازی سیاسی و اقتصادی عراق پیش بینی شده است.

آقای علاوی تأیید کرد که تصمیم نیروهای ائتلاف به رهبری آمریکا در انحلال ارتش رژیم سابق پس از سقوط این رژیم اشتباه بوده است.

وی گفت که دولت موقت در نظر دارد به منظور بازگرداندن امنیت به برخی مناطق کشور در این مناطق وضعیت فوق العاده برقرار کند.

ایاد علاوی ده روز دیگر و پس از انتقال حاکمیت به عراقی ها در راس دولت موقت زمام اداره امور این کشور را در دست می گیرد.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

روزنامه های تهران: 31 خرداد

بی بی سی - یکشنبه 31 خرداد 1383 - 20 ژوئن 2004

روزنامه های یکشنبه تهران توضیحات حسن روحانی را به عنوان مسوول پرونده اتمی ایران درباره واکنش ایران به قطعنامه دو روز پیش هیات رییسه آژانس بین المللی انرژی اتمی، در صدر اخبار خود منعکس کرده اند.

شرق در مطلبی تحت عنوان "ایران غنی سازی اورانیوم را از سر می گیرد" مصاحبه مطبوعاتی حسن روحانی، دبیرشورای عالی امنیت ملی کشور را منعکس کرده در حالی که **ایران دیلی** روزنامه انگلیسی زبان خبرگزاری جمهوری اسلامی در عنوان اصلی خود از قول همین مقام نوشته است "ایران غنی سازی اورانیوم را به زودی از سر خواهد گرفت".

جام جم همین گزارش را با تیتر "اولین واکنش تهران به قطعنامه آژانس" در صدر اخبار خود آورده و روزنامه **جمهوری اسلامی** از زبان چهار نماینده محافظه کار مجلس از تهیه "طرح زمان بندی برای خروج ایران از معاهده ان.تی. پی" خبر داده است.

همشهری از قول رییس جدید کمیسیون سیاست خارجی و امنیت ملی مجلس نوشته است که با این رفتار آژانس، مجلس به دولت اجازه پیوستن به پروتکل الحاقی را نخواهد داد.

به نوشته **وقایع اتفاقیه** حسن روحانی در ابتدای جلسه مطبوعاتی که برای نشان دادن واکنش ایران به قطعنامه هیات رییسه آژانس بین المللی انرژی اتمی تشکیل داده بود از فعالیت های هشت ماهه زیر سرپرستی خود دفاع کرده و گفته است پرونده ای که غولی بود اینک به چند ورق کاغذ تبدیل شده و در حالی که در آن زمان ایران را به فریبکاری، منفی کاری و ارایه گزارش های غیرواقعی متهم می کردند اینک موارد اشکال به چند مورد فنی تقلیل یافته است.

سرمقاله های **شرق**، **جمهوری اسلامی** و **دنیای اقتصاد** و چند روزنامه دیگر امروز نیز درباره فعالیت های هسته ای کشور است.

دنیای اقتصاد نوشته است تصمیم های ایران همچنان برای نظم نوین جهانی معماست و به گفته **شرق** اسلام خواهی و دیکتاتوری هیچ کدام مانع کشورها برای دستیابی به صنایع هسته ای نبوده است و جمهوری اسلامی ایران می تواند با اثبات تقوای اتمی، حتی به بمب اتمی نیز دست یابد.

به نظر روزنامه **جمهوری اسلامی** فعالیت های هسته ای برای مردم ایران مساله ای ملی است که هیچکس حاضر به ذره ای عقب نشینی در این زمینه نیست.

این روزنامه می افزاید که همه مردم از هر قشر و صنف و فکر و عقیده و مرام، پشت سر مسئولان خواهند ایستاد و اروپا و آمریکا را از زیاده خواهی پشیمان خواهند کرد.

رسالت از قول رییس جدید کمیسیون سیاست خارجی و امنیت ملی مجلس نوشته با این رفتار آژانس، مجلس به دولت اجازه پیوستن به پروتکل الحاقی را نخواهد داد. مهم ترین خبر داخلی امروز، در پیشانی روزنامه **ایران** با این عنوان نقش بسته است: "برنامه چهارم به مجلس برگشت".

کیهان در انتقاد از اصلاح طلبان که مخالف بازگشت برنامه چهارم به مجلس بودند، از روش رییس جمهور تحسین کرده و نوشته آقای خاتمی پیشنهاد کرده است برنامه چهارم با مشارکت دولت، مجلس، شورای نگهبان و کارشناسان مورد بررسی دوباره قرار گیرد. به نظر نویسنده سرمقاله **کیهان** "واکنش رییس جمهور خط پایانی است بر گرایش های افراطی که متأسفانه در چند سال گذشته و به خصوص در ماه های اخیر درباره برنامه چهارم توسعه با آن روبرو بود."

دنیای اقتصاد هم تیتیر "تصمیم مجمع تشخیص مصلحت به خواست محافظه کاران مجلس هفتم پاسخ مثبت داد" را بالای صفحه اول خود قرار داده و **شرق** اقدام مجمع تشخیص مصلحت در این زمینه را اولین باری دانسته که برای جلب رضایت یک جناح، تفسیر جدیدی از اصل ۱۱۲ قانون اساسی ارائه می شود و برای اولین بار دو کمیسیون تلفیق برنامه توسعه کشور را بررسی می کنند، روشی که بدالسادات مفیدی در این روزنامه آن را اراده ای فوق قانون دانسته است. روزنامه **حیات نو** در عنوان اصلی خود پیش بینی کرده است که دولت در مقابل تصمیم مجمع تشخیص مصلحت برنامه سوم را تمدید خواهد کرد.

روزنامه **ایران** از نامه عده ای از فعالان سیاسی کشور با درخواست آزادی رضاعلیجانی، هدی صابر و تقی رحمانی خبر داده و نوشته است که فعالان سیاسی با اشاره به این که وزارت اطلاعات مرجع معتبر تشخیص عملیات ضد امنیت ملی است و این دستگاه سه تنی را که از یک سال پیش زندانی هستند بی ارتباط با نا آرامی های دانشجویی دانسته، خواستار آزادی آنان شده اند. دو ماه بعد از انتشار خبرهای ضد و نقیض درباره پرونده هاشم آقاجری که رد حکم اعدام وی مسلم شده است، روزنامه های صبح یکشنبه خبر داده اند که این پرونده بعد از انتقال از همدان به تهران و بازگشت به همدان و بازگشت دوباره به تهران این بار به کرمان فرستاده شده است. به نوشته **شرق** علت ارجاع پرونده این استاد دانشگاه به کرمان آن است که وی پیش از دستگیری یک سخنرانی هم در دانشگاه کرمان ایراد کرده بود.

یک ماه بعد از انتشار خبر حراج دختران ایرانی در شیخ نشین های حاشیه جنوبی خلیج فارس که گفتگوهای بسیاری را در مجامع و محافل عمومی برانگیخت، **شرق** به نقل از رییس یکی از ادارات نیروی انتظامی خبر داده که خلبان ایرانی خطوط هواپیمایی امارت متحده عربی که این خبر را برای اولین بار فاش کرده بود، دستگیر شده است.

خلبان مصطفی بن یحیی، که هفته گذشته در مصاحبه ای با روزنامه **اعتماد** دستگیری خود را پیش بینی کرده بود، به نوشته **شرق** از سوی مدیر کل نیروی انتظامی فردی جنجال ساز توصیف شده که خود در دایره فساد و فحشای باندهای خارج از کشور دست داشته است. خلبان دستگیر شده در روز پنجم خرداد در یک میزگرد از قاچاق دختران ایرانی به شیخ نشین فجیره و حراج آنان در بین ثروتمندان عرب خبر داده بود.

آژانس بین المللی انرژی اتمی و رژیم ایران

نشست کنگره آمریکا درباره برنامه هسته ای ایران

وقایع اتفاقیه - دوشنبه اول تیر ۱۳۸۳ - ۲۱ ژوئن ۲۰۰۴

پایگاه اینترنتی کنگره آمریکا اعلام کرد: قرار است روز چهارشنبه ۲۳ ژوئن (۳ تیر) نشست ویژه درباره ادعای حمایت های دولت ایران از تروریسم جهانی و بررسی برنامه های هسته ای ایران در آمریکا تشکیل شود. هدف اصلی این جلسه رایزنی بین کاخ سفید و کنگره بر سر راهبرد مقابله با برنامه های هسته ای ایران تا هنگام اجلاس آتی شورای حکام است.

در این نشست که در ساعت ۲ بعد از ظهر به وقت محلی آغاز می شود، درباره تولید تسلیحات هسته ای در ایران، ادعا و اتهام حمایت دولت ایران از تروریسم و سیاست های ضد تروریسم آمریکا در قبال ایران گفت و گو خواهد شد.

جان بولتون معاون وزیر خارجه آمریکا در امور کنترل تسلیحات و امنیت بین الملل و پیتر رادمن دستیار وزیر امور خارجه آمریکا در امور امنیت بین الملل از جمله میهمانان ویژه این نشست خواهند بود. بخش خاورمیانه و آسیای مرکزی کمیته روابط بین الملل کنگره آمریکا بانی این نشست است. هدف این نشست کنگره آمریکا تعیین خط مشی آمریکا علیه برنامه های هسته ای ایران تا پیش از نشست پنجم شورای حکام در شهریور ماه سال جاری است.

بولتون که به اردوگاه تندروی هیأت حاکمه آمریکا تعلق دارد در نشست کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان آمریکا در روز سه شنبه ۱۱ فروردین سال جاری گفت: راهبرد آمریکا در مقابله با برنامه های هسته ای ایران استفاده از فشارهای دوجانبه و چندجانبه و به وجود آوردن اجماع بین المللی علیه کوشش های ایران در دستیابی به توانایی غنی سازی و بازآوری است.

برای از کار انداختن برنامه هسته‌ای ایران، واشنگتن در 3 سال اخیر پیشنهاد گفت‌وگوهای فشرده‌ای درباره تهدیدات ناشی از برنامه تسلیحات هسته‌ای ایران با مقام‌های ارشد روسیه از جمله پوتین را مطرح کرد و آن را قبل از نشست اخیر شورایی حکام انجام داد.

«هنری لانتوس» عضو ارشد کمیته روابط خارجی از حزب دموکرات نیز درباره برنامه‌های هسته‌ای ایران معتقد است: تا زمانی که ایران فعالیت‌های مشکوک هسته‌ای خود را برای همیشه متوقف و تأسیسات تولید سوخت هسته‌ای خود را از میان بردارد باید این کشور را از معاملات جدید هسته‌ای، سرمایه‌گذاری و دادوستد با جهان محروم کرد.

«برد شرمن» عضو دیگر کمیته از حزب دموکرات نیز معتقد است: باید از اعطای وام بانک جهانی به ایران و از سرمایه‌گذاری شرکت‌های زاپنی در جمهوری اسلامی ایران جلوگیری کرد.

مرکز نیکسون-19

بحث‌های داخلی ایران درباره گزینه‌های هسته‌ای

وقایع اتفاقیه - دوشنبه اول تیر 1383 - 21 ژوئن 2004

فشارهای بین‌المللی به سرپرستی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که اخیراً بر ایران تحمیل شده به شکل‌های خاصی بر بحث و بررسی برنامه هسته‌ای ایران تأثیر گذاشته است. این فشارها موجب شده است که جر و بحث‌های محدود میان برخی از صاحب‌نظران درباره منافع و هزینه‌های داشتن برنامه جنگ‌افزار هسته‌ای به بحث و بررسی بسیار گسترده و زنده‌تری در خصوص امضا کردن یا امضا نکردن پروتکل الحاقی با توجه به فشارهای بین‌المللی، تبدیل شود.

این تغییر وضعیت فرصتی دوباره برای برخی جریان‌ها در درون ایران فراهم کرده است تا مسأله را در صورت پرسش‌هایی درباره حاکمیت ملی شکل دهند و رقیبان خود را که خواستار تغییر سیاسی هستند، به تسلیم در برابر فشارها متهم کنند. به بیانی دیگر، فشارهای بین‌المللی باعث دور کردن مباحثه از دلمشغولی‌های راهبردی شده است.

پیش از این بحث‌ها در این زمینه دور می‌زد که آیا سلاح‌های هسته‌ای باید جایی در دکترین نظامی ایران داشته باشد یا خیر و آیا انرژی هسته‌ای مسیر مطلوبی در برآورده کردن نیازهای ایران در بخش انرژی محسوب می‌شود یا نه. اما به جای آن، اینک بحث‌ها بر یافتن راه‌هایی که ایران برای مشخص کردن رابطه خود با جهان باید پیگیری کند، متمرکز شده است.

مباحثه: امضا کردن یا امضا نکردن؟

همزمان با افزایش فشارهای بین‌المللی بحث درباره گزینه‌های هسته‌ای ایران چه از لحاظ ایدئولوژیکی و چه از لحاظ سیاسی، همانند چیزهای دیگر در ایران شد؛ از لحاظ ایدئولوژیکی، موضعگیری‌های خط مشی گوناگون در ارتباط با همان مسأله را بازتاب می‌داد و از نظر سیاسی، بازیگران متفاوت تلاش کردند از موضع سیاسی خود دستاوردهایی کسب کنند.

از نظر موضعگیری‌های خط مشی، در حالی که دستگاه دیپلماسی ایران حدود دو روز پیش از این که شورایی حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ضرب‌الاجل 31 اکتبر را تعیین کند، تمایلش را برای تداوم همکاری با آژانس اعلام کرد. شمار اندکی از برخی محافل کاملاً شناخته شده که بسیاری در داخل و خارج ایران بخصوص درباره گفته‌ها و کردارهای آنان حساس هستند، تلاش علنی هماهنگی به عمل آوردند و به پیروی از الگوی کره شمالی و احتمال خروج از پیمان ان‌پی‌تی، تهدید کردند.

برخی از این محافل استدلال می‌کنند که برای دچار نشدن به سرنوشت عراق، خروج از پیمان منع گسترش جنگ‌افزار هسته‌ای ضروری است. آنان معتقدند رژیم بازرسی‌هایی که فراتر از حد خود رفته بود، احتمالاً چنین سرنوشتی را برای عراق رقم زد.

موضعگیری مقابل را می‌توان در سه ایراد اصلی به پروتکل الحاقی خلاصه کرد: (1) معیارهای دوگانه به کار رفته در فشار به ایران در امضای پروتکل (2) ماهیت نامحدود رژیم بازرسی‌ها و تهدید به عراقی کردن ایران و (3) پیامدای تضعیف حاکمیت و استقلال ایران، وجود سه ایراد متفاوت، طرفداران امضای پروتکل را وادار کرد که به هر کدام از این امور یک به یک بپردازند.

برای مثال، علی‌اکبر صالحی، نماینده ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و طرفدار امضای پروتکل در واکنش به نخستین ایراد چنین اظهار داشت: «تا جایی که به پروتکل الحاقی مربوط است، باید بگویم این پروتکل به نحو شایسته‌ای به جامعه ما معرفی نشده است. این پروتکل فقط برای ایران یا کشورهای جهان سوم تدوین نشده است. این یک پروتکل بین‌المللی است و همه کشورهای عضو آژانس بین‌المللی انرژی اتمی دیر یا زود آن را امضا خواهند کرد، البته تا جایی که به فرهنگ لغات

سیاسی مربوط است، کلمه «باید» در گفت‌وگو درباره پروتکل‌ها به کار نمی‌رود. فضای بین‌المللی به گونه‌ای است که همه در آینده به این سمت و سو حرکت خواهند کرد. در حال حاضر 80 کشور جهان پروتکل الحاقی را پذیرفته‌اند و 33 کشور جهان تصمیم گرفته‌اند پروتکل را در پارلمان‌هایشان به تصویب رسانند.

در حقیقت، آنان پروتکل را به اجرا درآورده‌اند. آژانس در کل 135 عضو دارد. منظور من این است که اگر تعدادی از کشورهای مهم به پروتکل الحاقی بپیوندند، فشار بین‌المللی بر این موضوع افزایش می‌یابد و این امر قطعاً موجب می‌شود سایر کشورها در سریعترین زمان ممکن به آن رضایت دهند. در واقع کنگره آمریکا اکنون سرگرم بررسی این مسأله است.

درباره پرسش مربوط به بازرسی‌های سرزده، صالحی می‌افزاید: «اظهارات نادرست دیگر درباره پروتکل الحاقی این است که بازرسان می‌توانند تا هر جایی که دوست دارند بروند. به نظر من این گفته‌ها بیش از حد سطحی و بی‌مایه است. پروتکل 18 ماده دارد بنابراین مطالعه آن زمان می‌برد. از این رو، با مطالعه مواد پروتکل همه چیز روشن می‌شود. پروتکل مقرر کرده است که فقط تأسیسات هسته‌ای یا تأسیساتی که با به دست آوردن مواد هسته‌ای ارتباط دارند، مورد بازرسی قرار می‌گیرند. چنین تأسیساتی تحت شرایط خاصی بازرسی می‌شوند، بنابراین، انسان نمی‌تواند نتیجه بگیرد که می‌شود از این پروتکل برای بازرسی بیمارستانی، خانه کسی یا صحن مجلس شورای اسلامی استفاده کرد. من نمی‌دانم از کجا این ایده را آورده‌اند که همه چیز و همه جا را می‌توان بازرسی کرد و هیچ بازرسی با اخطار قبلی صورت نخواهد گرفت. در حالی که ممکن است 24 ساعت پیش از آغاز بازرسی‌ها اخطار داده شود.

برای هر زمان و مکانی تعریفی وجود دارد، در ثانی، بر اساس این پروتکل هر کشوری می‌تواند اعلام کند که مایل نیست از یک مکان خاصی بازرسی شود. می‌تواند به بازرسان بگوید که بیانند و از منطقه نزدیک آن مکان نمونه‌برداری نکنند. مسأله دیگر، که منتقدان ما از آن آگاه نیستند، این است که مشاهده‌های بصری دیگر بخصوص در روند بازرسی‌ها اهمیت آنچنانی ندارد. مشاهده علمی است که کاملاً عادی شده است.

به بیانی دیگر، معیارهایی برای روند نظارت و مشاهده وجود دارد، همانند نمونه‌برداری یا آزمایش‌های دی‌ان‌ای یا استفاده از ابزارهای دیگری همچون مشاهده علمی است. همانگونه که آقای البرادعی گفته است پروتکل الحاقی اجازه نمی‌دهد بازرسی‌های غیرمسئولانه انجام گیرد. قوانین و مقرراتی بر روند بازرسی‌ها حاکم است».

و بالاخره، درباره مسأله استقلال و حاکمیت صالحی اظهار داشت: «هر پروتکل و پیمان‌های حاکمیت کشورهای عضو در آن را محدود می‌کند. ما پیش از این پیمان‌های را پذیرفته‌ایم که تولید سلاح‌های شیمیایی را ممنوع می‌کند. ما پروتکلی را امضا کرده‌ایم که بسیار شبیه به همین پروتکل الحاقی است. در آن پروتکل هم سازمانی وجود دارد که می‌تواند بر اساس اطلاعات جاسوسی که در اختیار دارد، از تأسیسات بازرسی کند. به هر حال، ترکیبات شیمیایی مشکل ساده‌تری است. ترکیبات شیمیایی را می‌توان در بشکه‌ای قرار داد و به زیر زمین منتقل کرد. و آنگهی، امور هسته‌ای بسیار پیچیده‌تر است. در هر صورت، کشورهای پیمان‌های بین‌المللی را می‌پذیرند، برخی محدودیت‌ها را نیز پذیرا می‌شوند اما در عین حال منافعشان را نیز تقویت می‌کنند.

انسان نمی‌تواند نتیجه‌گیری کند که حاکمیت کشورش نقض شده است. این دوستان ما که در قالب طرفدار یا مخالف ما وارد جر و بحث درباره پیوستن ایران به پروتکل الحاقی شده‌اند، افرادی با حسن نیت هستند که حاکمیت کشور ما را مد نظر خود قرار داده‌اند، این امر واقعاً تحسین‌برانگیز است. همین چند روز پیش بود که شخصیت محترمی دیدگاه خود را در یک روزنامه عصر بیان کرد. (منظورش مقاله حسین شریعتمداری در کیهان که پیش از این به آن اشاره شد). وی مقاله مفصلی نوشت و روش است که در این مقاله از کمک کارشناسانی در این زمینه بهره جسته است.

وی استدلال کرده بود که ما نباید پروتکل الحاقی را بپذیریم و بهتر است که از پیمان‌های بی‌خارج شویم. در کل، مقاله‌ای متناسب و شایسته بود. به هر رو، برای 25 سال پیش مناسب بود. منظور من این است که اگر 25 پیش می‌خواستیم پیمان‌های بی‌خارج را بپذیریم این مقاله ارزشمندی برای آن زمان به شمار می‌آمد. به هر حال مناسب زمان کنونی نیست. منطقی که در پس این مقاله نهفته است به 25 سال پیش بازمی‌گردد. البته هر کسی آزاد است نظر خود را ابراز کند. در حقیقت، ما باید نوشتن چنین مقالاتی را از طرف کسانی که فکرساز هستند، استقبال کنیم. به هر صورت، سیاستمداران ما باید تصمیم‌گیری‌هایی اتخاذ کنند که بر منافع ملی ما استوار باشد و باید تحلیل‌های متخصصان را نیز مدنظر قرار دهند و به حساب آورند. به علاوه، آنان همچنین باید به واقعیت‌های موجود بپردازند و بر شرایط کنونی متمرکز شوند».

سایر گزارشگران و سیاستمداران ایرانی نیز به نکته بی‌وقت بودن مخالفت با امضای پروتکل الحاقی با توجه به شرایطی که ایران اینک با آن مواجه است، پرداخته‌اند. محسن میردامادی، قائم مقام جبهه مشارکت اسلامی ایران و رئیس کمیته امنیت ملی و روابط خارجی مجلس شورای اسلامی می‌گوید: «واقعیت این است که دستاوردهای اخیر ما در قلمروی فناوری هسته‌ای نقطه قوتی است و فرصت جدیدی را برای ما در عرصه بین‌المللی فراهم کرده است، اما نباید ما این امر را به تهدید تازه‌ای تبدیل کنیم. باید دقت کنیم تا کاری صورت ندهیم که در حقیقت اروپا و آمریکا را به هم نزدیکتر کند. نباید سوءظن دیگران را به خودمان به گونه‌ای افزایش دهیم که آنان احساس کنند در گفت‌وگو با آنان صداقت نداریم، ما یا نباید پیمانی همچون آن‌پی‌تی را می‌پذیرفتیم یا اینکه حال که پذیرفته‌ایم، محدودیت‌های آن را نیز بپذیریم. در غیر این صورت نباید انتظار داشته باشیم که جهان به ما اعتماد کند.»

محمد رضا خاتمی، مدیرکل جبهه مشارکت اسلامی ایران و نایب رئیس مجلس شورای اسلامی در پاسخ به اتهام تسلیم شدن طرفداران امضای پروتکل در مقابل فشارهای خارجی گفت: «دیدگاه ما درباره سیستم بین‌المللی اصلاً تغییر نکرده است، آمریکا به هر حال یک ابرقدرت است و می‌تواند هر کاری را که دلش بخواهد، انجام دهد. آمریکا حتی می‌تواند سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا را پشت سر خود بکشد و تلاش‌های مخالفان خود را در جهان خنثی سازد. این یک سیستم منصفانه‌ای نیست. اما تغییری که در میان اصلاح‌طلبان رخ داده این است که اکنون این واقعیت را مدنظر قرار می‌دهند و در تلاشند خود را به گونه‌ای آماده کنند که منافع کشور به بهترین وجه ممکن تضمین شود. باید این مطلب را تکرار کنم، ما معتقدیم که در جهان غیرمنصفانه‌ای به سر می‌بریم ولی این یک واقعیت است و ما باید از منافعمان در درون چنین بافتی دفاع کنیم.»

خاتمی در خصوص تأثیر این واقع‌گرایی جدید در میان اصلاح‌طلبان می‌افزاید: «سیستم جهانی واقعاً نگران این مسأله است که آیا ما سلاح هسته‌ای داریم یا خیر. ما فکر می‌کنیم جنگ‌افزار هسته‌ای نداریم و در پی به دست آوردن آن نیز نیستیم. حال که ما چنین دیدگاهی داریم، باید پیگیر ایجاد اعتماد باشیم. اکنون ما سرگرم تحقق این امر هستیم و از طریق مذاکره با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی جامه عمل به آن می‌پوشانیم. ما نمی‌گوییم که نگرانی‌های جامعه بین‌المللی موجه است، اما وجود دارد. ما دوستان زیادی در اروپا، آسیا و در میان کشورهای اسلامی داریم. همه آنها دل‌نگران هستند. در گذشته و پیش از 23 ماه می 1997، ما به شیوه‌ای رفتار کردیم که موجب از بین رفتن اعتماد شد. درگیر فعالیت‌هایی شدیم که نظام ما به صورت یک نظام غیرقابل پیش‌بینی شناخته شود. این چیزی است که خودمان بر سر خودمان آورده‌ایم. اکنون باید تغییر کنیم. در چند سال گذشته، گام‌های بسیار مهمی در راه ایجاد اعتماد برداشته‌ایم، اما هیچگاه موفق نشده‌ایم اعتماد کلی در خصوص برنامه انرژی هسته‌ای ایجاد کنیم و طبیعی است که اکنون آمریکا رهبری تلاش‌ها برای فشار بر ایران را برعهده گیرد، ولی کشورهای دیگر نیز به صورت بسیار جدی نگران این مسأله هستند. من نمی‌گویم که نگرانی آنها موجه است، بلکه اگر ما در پی دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای نیستیم، چه اشکالی دارد که به آنان اجازه دهیم بیایند و اطمینان حاصل کنند که ما دنبال جنگ‌افزار هسته‌ای نیستیم و از این راه می‌توانیم روابط بهتری برقرار سازیم و از موقعیت‌های بهتر برای پیشرفت ایران بهره جوییم.